

Кукмара муниципаль районының Каенсар авыл жирлеге Советы

КАРАР

09 июнь 2021 ел

№9

Татарстан Республикасы Кукмара
муниципаль районының Каенсар авыл
жирлеге муниципаль берлегендә
ициативалы проектларны тәкъдим итү,
керту, тикшерү һәм карау Тәртибен раслау
турында

«Россия Федерациясенде жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары
турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 26
статьясы нигезендә, Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының
Каенсар авыл жирлеге муниципаль берлеге Уставының 15.1 статьясына таянып,
Кукмара муниципаль районының Каенсар авыл жирлеге Советы карап бирде:

1. Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының Каенсар авыл
жирлеге муниципаль беремлегендә инициативалы проектларны тәкъдим итү, керту,
тишерү һәм карау Тәртибен күшымтада бирелгән тәртиптә расларга.
2. Элгеле каарны Интернет мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә
Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматының рәсми порталында бастырып
чыгарырга, шулай ук Кукмара муниципаль районының рәсми сайтында
урнаштырырга.

Жирлек Башлыгы:

И.А.Мифтахов

Каенсар авыл жирлеге муниципаль берәмлегендә инициативалы проектларны тәкъдим итү, көртү, тикшерү һәм карау ТӘРТИБЕ

1 бүлек. Гомуми нигезләмәләр

1 статья Әлеге Тәртипне жайга салу предметы

1. Әлеге Тәртип Россия Федерациясе Конституциясе, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм Каенсар муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә инициативалы проектларны тәкъдим итүгә, көртүгә, фикер алышуга, карауга, шулай ук аларны конкурс нигезендә сайлап алуға бәйле барлыкка килә торган мәнәсәбәтләрне жайга сала.

2. Татарстан Республикасы бюджетыннан бюджетара трансферлар исәбеннән финанс ярдәме алу өчен күрсәтелә торган инициативалы проектларны тәкъдим итү, тикшерү, карау һәм сайлап алу белән бәйле мәнәсәбәтләргә әлеге Тәртипнең нигезләмәләре, әгәр Татарстан Республикасы законы һәм (яисә) башка норматив хокукий акты белән һәм алар нигезендә кабул ителгән Каенсар авыл Советы каарларында башкасы каралмаган булса, файдаланылмый.

2 статья. Инициативалы проектлар

1. Инициативалы проект дигәндә әлеге Тәртиптә Кукмара муниципаль районы Каенсар авыл жирлеге халкының жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне яисә жирле үзидарә органнарына хәл итү хокуку бирелгән башка мәсьәләләрне хәл итү буенча Кукмара муниципаль районы Каенсар авыл жирлеге яисә аның өлешендә яшәүчеләр өчен өстенлекле әһәмияткә ия чараларны гамәлгә ашыру турында тәкъдиме анлашыла.

2. инициативалы проектта түбәндәге белешмәләр булырга тиеш:

- 1) Кукмара муниципаль районының Каенсар авыл жирлеге халкы яисә аның өлеше өчен өстенлекле әһәмияткә ия булган проблеманы тасвирлау;
- 2) күрсәтелгән проблеманы хәл итү буенча тәкъдимнәрне нигезләү;
- 3) инициативалы проектны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтиҗәсен (көтелгән нәтижәләрен) тасвирлау;
- 4) инициативалы проектны гамәлгә ашыруга кирәклे чыгымнары алдан исәпләү;
- 5) инициативалы проектны гамәлгә ашыруның планлаштырыла торган сроклары;

6) әлеге проектны гамәлгә ашыруда кызыксынучы затларның планлаштырыла торган (мөмкин булган) финанс, мөлкәт һәм (яисә) хезмәт катнашуы турында белешмәләр;

7) инициатив түләүләрнең планлаштырыла торган күләменнән тыш, әлеге акчаларны инициативалы проектны гамәлгә ашыру өчен файдалану күздә тотылган очракта, Кукмара муниципаль районның Каенсар авыл жирлегенең бюджет чаралары күләменә курсәтү;

8) Кукмара муниципаль районның Каенсар авыл жирлеге территориясенә яисә аның чикләрендә инициативалы проект гамәлгә ашырылачак өлешен әлеге Тәртипнең 3 статьясы нигезендә курсәтү;

3. инициативалы проект әлеге статьяның 2 өлешендә каралган белешмәләре булган проектны тасвирлауны үз эченә ала, аңа инициатор каары буенча график һәм (яисә) таблицалы материаллар күшымта итеп бирелергә мөмкин.

3 статья. Халық мәнфәгатьләрендә инициативалы проектлар гамәлгә ашырыла ала торган территориине билгеләү

1. Инициативалы проектлар тулаем Кукмара муниципаль районның Каенсар авыл жирлеге халкы мәнфәгатьләрендә, шулай ук түбәндәгө территорияләрдәге халық мәнфәгатьләрендә гамәлгә ашырылырга мөмкин:

- 1) торак пункт;
- 2) торак пунктлар төркеме;

2. Жирле әһәмияттәге аерым мәсьәләләрне (жирле үзидарә органнарына хәл итү хокукуы бирелгән башка мәсьәләләрне) хәл итү һәм (яисә) Каенсар авыл башкарма комитеты каары белән (шул исәптән муниципаль программаны раслау турындагы каар белән) аерым муниципаль программаларның чараларын үтәү буенча инициативалы проектларны гамәлгә ашыру максатларында Каенсар авыл жирлеге территориисен өлешләргә (округларга) бүлү каралырга мөмкин. Курсәтелгән очракта инициативалы проектлар Кукмара муниципаль районның Каенсар авыл жирлеге территориисенен (округының) тиешле өлеше чикләрендә тәкъдим ителә, тикшерелә һәм гамәлгә ашырыла.

Бүлек 2. Инициативалы проектларны тәкъдим итү һәм тикшерү

4 статья. Проект инициаторлары

1. Инициативалы проектны керту инициативасы белән түбәндәгеләр чыгыш ясарга хокуклы:

- 1) уналты яшькә житкән һәм Кукмара муниципаль районы Каенсар авыл жирлеге территориисендә яшәүче кимендә ун⁴ граждан булган инициатив төркем (алга таба – инициатив төркем);
  - 2) территориаль ижтимагый үзидарә органнары;
  - 3) авыл торак пунктының старостасы;
2. Әлеге статьяның 1 өлешендә курсәтелгән затлар (алга таба – проект инициаторлары):

- 1) инициативалы проект әзерлиләр;
  - 2) инициативалы проект буенча фикер алышуны оештыралар яисә әлеге бүлек нигезләмәләре нигезендә инициативалы проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнарның фикерләрен ачыклауны тәэмин итәләр;
  - 3) инициатив проектны Каенсар авыл башкарма комитетына кертәләр;
  - 4) инициативалы проектны гамәлгә ашыруны контрольдә тотуда катнашалар;
  - 5) башка хокукларны гамәлгә ашыралар һәм әлеге Тәртиптә билгеләнгән һәм аның нигезендә кабул ителгән Кукмара муниципаль районның Каенсар авыл жирлегенең башка норматив хокукий актларында билгеләнгән бурычларны башкарапар.
3. Инициатив төркем төзү һәм аның тарафыннан әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча каарлар кабул итү беркетмә белән рәсмиләштерелә. Беркетмәнең формасы Каенсар авыл башкарма комитеты тарафыннан раслана.
4. Әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча каарлар территориаль ижтимагый үзидарә уставы нигезендә территориаль ижтимагый үзидарә органнары булып торучы проект инициаторлары тарафыннан кабул ителә.
5. Әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча каарлар ижтимагый берләшмәләр булып торучы проект инициаторлары тарафыннан аларның гамәлгә кую документлары нигезендә кабул ителә.

5 статья. Инициативалы проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнар фикерен ачыклау

1. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру күздә тотыла торган Кукмара муниципаль районның Каенсар авыл жирлеге халкы яисә аның өлешенен халкы тарафыннан хупланырга тиеш.
2. Проектның инициаторы тубәндәге формаларда инициативалы проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнарның фикерләрен ачыклауны оештыра:
  - 1) гражданнар жыенлында инициативалы проектны карау;
  - 2) гражданнар жыелышында яисә конференцияндә, шул исәптән территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышында яисә конференцияндә инициативалы проектны карау;
  - 3) гражданнардан сорашып белешү үткәру;
  - 4) инициативалы проектны хуплап, гражданнарның имзаларын жыю.
3. Проектның инициаторы инициативалы проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнарның фикерен ачыклауның берничә төрөннөн файдалану турында карар кабул итәргә хокуклы.

6 статья. Инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышы

1. Инициативалы проектны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышы (алга таба – жыелыш) проект инициаторы карары буенча билгеләнә

hем үткөрелә.

2. Жыелыш Кукмара муниципаль районның Каенсар авыл жирлегенен анда яшәүчеләр мәнфәгатьләрендә инициативалы проектны гамәлгә ашыру планлаштырыла торган территориясе өлешендә үткөрелә. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру Кукмара муниципаль районның Каенсар авыл жирлеге халкы мәнфәгатьләрендә планлаштырылса, Кукмара муниципаль районаны Каенсар авыл жирлеге территорииасенең төрле өлешләрендә берничә жыелыш уздырылырга мөмкин.

3. Жыелышта уналты яшькә житкән тиешле территориядә яшәүчеләр катнашырга хокуклы.

1) Жыелыш кара-каршы (очная) фикер алышу формасында уздырыла – көн тәртибе hем тавыш биругә куелган мәсьәләләр буенча каарлар кабул иту мәсьәләләре буенча фикер алышу өчен халыкның уртак катнашуы формасында;

4. Бер жыелышта берничә инициативалы проект карапыра гамәлгә ашырыла. Күрсәтелгән очракта жыелышны оештыру hем уздыру буенча хокук hем бурычлар проектлар инициаторлары тарафыннан бергә гамәлгә ашырыла.

5. Жыелыш үткөрү, документлар эзерләү hем тарату чыгымнары өчен проект инициаторы жаваплы.

6. Каенсар авыл башкарма комитеты проект инициаторына жыелыш үткөрүдә ярдәм күрсәтә, шул исәптән аны үткөрү өчен түләүсез бина бирэ. Каенсар авыл башкарма комитеты каары белән жыелышлар үткөрү өчен бирелә торган биналарның исемлеге билгеләнергә мөмкин.

7. Катнашучылар саны 50 кешене тәшкил иткәндә жыелыш хокуклы дип санала.

7 статья. Жыелышны үткөрүгә әзерлек

1. Жыелышны уздыру турында проект инициаторы каарында түбәндәгеләр күрсәтелә:

- 1) фикерләшү өчен жыелыш үткөрелә торган инициативалы проект;
- 2) жыелыш үткөрү формасы (кара-каршы фикер алышу-читтән торып (очно-заочно));

3) жыелышның көн тәртибе, ә жыелыш кара-каршы фикер алышу-читтән торып (очно-заочно) уздырылган очракта – халыкның тавыш бируген уздыру планлаштырыла торган мәсьәләләр;

4) жыелыш уздыру датасы, вакыты, урыны, ә жыелыш кара-каршы фикер алышу-читтән торып (очно-заочно) уздырылган очракта – шулай ук тавыш биругә куелган мәсьәләләр буенча халыкның каарларын кабул иту тәмамлану датасы hем мондый каарлар тапшырылырга тиешле урын яисә адрес, йә тавыш биругә куелган мәсьәләләр буенча тавыш бируг өчен махсуслаштырылган сайттан файдалану турында каар;

5) кара-каршы фикер алышу (очно) формасында үткөрелә торган жыелышта катнашучыларның яисә, жыелышны кара-каршы фикер алышу-читтән торып (очно-заочно) уздырган очракта, көн тәртибендәгә мәсьәләләр буенча кара-каршы фикер алышуда катнашучыларның фаразланган саны;

6) жыелыш үткөрелә торган территориядә яшәүчеләргә аны уздыру

турында мәгълүмат бирү ысуллары;

2. Проектның инициаторы Каенсар авыл башкарма комитетына жыелыш үткөрү туринда аны уздыру көннөн кадәр 10 көннөн дә соңга калмычча язмача хәбәрнамә жибәрә.

3. Жыелышны уздыру туринда хәбәрнамәдә түбәндәгеләр күрсәтелә:

1) проект инициаторы туринда белешмәләр (инициативалы төркем әгъзаларының фамилияләре, исемнәре, атасының исеме, аларның яшәү яисә булу урыны туринда белешмәләр, авыл торак пункты старостасының фамилиясе, исеме, атасының исеме, чараның башка инициаторы исеме һәм аның урнашкан урыны);

2) әлеге статьяның 1 өлешендә каралган белешмәләр

3) проект инициаторларының жыелышны оештыру һәм уздыру буенча курсәтмә функцияләрен үтәргә вәкаләтле затлары фамилияләре, исемнәре, атасының исеме, телефон номерлары.

4) жыелыш уздыруга ярдәм итү туринда, шул исәптән жыелыш (жыелышны кара-каршы фикер алышу-чittән торып уздырган очракта кара-каршы фикер алышу) уздыру өчен урын бирү туринда һәм (яисә) тавыш бирүгә куелган мәсьәләләр буенча тавыш бирү өчен махсуслаштырылган сайттан файдалану туринда үтенеч;

4. Жыелышны уздыру туринда хәбәрнамәгә проект инициаторы һәм проектның инициаторы аны оештыру һәм уздыру буенча курсәтмә бирү функцияләрен башкарырга вәкаләтле итеп билгеләгән затлар тарафыннан имза салына. Инициатив төркем исеменнән жыелыш үткөрү туринда хәбәрнамәгә инициатив төркем тарафыннан аны оештыру һәм уздыру буенча курсәтмә функциясен үтәргә вәкаләтле итеп билгеләнгән затлар имза сала.

5. Жыелышны уздыру өчен урын бирү туринда үтенеч булган очракта, Каенсар авыл башкарма комитеты хәбәр килгән көннән алып биш көн эчендә уздыру өчен урын бирү мөмкинлеге туринда проект инициаторына хәбәр итә яисә жыелышны уздыру урынын һәм (яисә) датасын һәм вакытын үзгәртергә тәкъдим итә. Проектның инициаторы күрсәтелгән тәкъдимне алган көннән алып өч көн эчендә жыелышны (жыелышны кара-каршы фикер алышу-чittән торып уздырган очракта кара-каршы фикер алышу) уздыру урынын һәм (яисә) датасын һәм вакытын үзгәртүгә ризалығы яисә килемшәве туринда хәбәр итәргә тиеш.

6. Каенсар авыл башкарма комитеты жыелыш үткөрү туринда, шул исәптән инициативалы проект белән танышу тәртибе туринда «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә Кукмара муниципаль районнының рәсми сайтында яисә маҳсуслаштырылган сайтта белешмәләр урнаштыра:

1) хәбәрнамә көргән көннән алып өч көн эчендә жыелыш үткөрү туринда;

2) жыелышны уздыру урынын һәм (яисә) датасын һәм вакытын үзгәрту турындагы тәкъдим белән проект инициаторы ризалығын алгандан соң ике көннән дә соңга калмычча (жыелыш кара-каршы фикер алышу-чittән торып уздырылган очракта, кара-каршы фикер алышу).

7. Каенсар авыл башкарма комитеты проект инициаторына жыелыш үткөрүдә ярдәм итү максатларында вәкаләтле вәкил билгеләп куюрга хокуклы. Каенсар авыл башкарма комитеты вәкаләтле вәкилне билгеләп кую туринда алдан ук проект инициаторына хәбәр итә.

8 статья. Жыелышны кара-каршы фикер алышу (очно) формасында уздыру тәртибе

1. Жыелыш башланганчы, проект инициаторы жыелышта катнашкан гражданнары Каенсар авыл башкарма комитеты раслаган форма буенча исемлек төзеп теркәүне тәэммин итә. Жыелышта катнашкан гражданнар исемлеге жыелыш беркетмәсенең аерылгысыз өлеше булып тора.

2. Жыелышның көн тәртибе мәсъәләләре буенча тавыш бирү тәртибе жыелышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән раслана. Көн тәртибендәге мәсъәләләр буенча каарлар жыелышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

3. Жыелыш проект инициаторы вәкиле тарафыннан ачыла. Жыелышны алыш бару өчен рәис hәм секретарь сайланы.

4. Рәис жыелышны алыш бара, көн тәртибендәге мәсъәләләрне игълан итә, катнашучыларга чыгыш ясау өчен сүз бирә, жыелышта кабул ителгән каарларны формалаштыра, аларны тавыш бирүгә куя, тавыш бирү нәтижәләрен игълан итә.

5. Секретарь жыелыш беркетмәсен алыш бара, анда жыелыш кабул иткән барлык каарлар чагылдырыла, алар буенча тавыш бирү нәтижәләре күрсәтелә. Жыелыш беркетмәсенә секретарь hәм жыелыш рәисе имза сала.

6. Жыелыш беркетмәсендә түбәндәгеләр курсәтелә:

- 1) жыелышны уздыру урыны hәм вакыты;
- 2) жыелышта катнашкан гражданнар саны;
- 3) яшәү урынын күрсәтеп, жыелыш рәисе hәм секретаре турында белешмәләр;
- 4) жыелышның көн тәртибе, чыгышларның эчтәлеге;
- 5) көн тәртибендәге сораулар буенча кабул ителгән каарлар

9 статья. Инициативалы проектларны тәкъдим иту мәсъәләләре буенча гражданнар конференциясе үткәру

1. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру күздә тотыла торган территориядә 16 яшкә житкән яшәүчеләрнең саны 1000 кешедән артып киткән очракта, инициативалы проектларны тәкъдим иту мәсъәләләре буенча гражданнар конференциясе (алга таба – конференция) уздырылырга мөмкин.

2. Конференция, әлеге статьяда билгеләнгән үзенчәлекләрне исәпкә алыш, әлеге Тәртипнен 7-10 статьяларында билгеләнгән тәртиптә уздырыла.

3. Элгеге Тәртипнен 8 статьясындагы 1 өлешендә караган нигезләмәләр белән беррәттән конференция үткәру турында проект инициаторы каарында түбәндәгеләр күрсәтелергә тиеш:

- 1) делегацияләрне сайлау вәкиллеге нормасы, ул территориянен 16 яшкә житкән 100 кешесенә 1 делегаттан ким була алмый;
- 2) делегатларны сайлау өчен жыельшлар уздыру сроклары hәм тәртибе.
4. Конференция беркетмәсенең аерылгысыз өлеше булып делегатларны

сайлау турында жыелыш беркетмәләре төра.

10 статья. Инициативалы проектларга ярдәм йөзеннән гражданнар имзаларын жыю

Инициативалы проектларны хуплап гражданнар имзаларын жыю (алга таба – имзалар жыю) проект инициаторы тарафыннан үткәрелә.

Инициативалы проектларны хуплап имзалар саны, инициатив төркем өгъзаларының имзаларын да кертеп, кимендә егерме биш кеше булырга тиеш.

Имзалар түбәндәгә тәртиптә жыела:

1) имзалар аларны имза кәгазенә керту юлы белән жыела, аның формасы Янил авыл башкарма комитеты тарафыннан раслана;

2) имзалар кәгазенә имзалар жыю гамәлгә ашырыла торган инициативалы проект күрсәтелә;

3) имзалар кәгазенә кешенең имzasы hәм аны кую датасы куела. Имза hәм аны кую датасын кеше үз кулы белән куя. Имзалар кәгазенә үз имzasын куйган кеше турындагы белешмәләр имзалар кәгазенә аның үтенече буенча имзалар жыюны гамәлгә ашыруучы зат тарафыннан кертелергә мөмкин. Күрсәтелгән белешмәләр бары тик қулдан язу ысулы белән генә кертелә, шул ук вакытта карандашлар куллану рөхсәт ителми;

4) кеше бер үк инициативалы проектны хуплап бер генә тапкыр имза куярга хокуклы;

5) hәр имзалар кәгазе имзалар жыюны гамәлгә ашыруучы проект инициаторының имзалары белән таныкланырга тиеш. Имзалар кәгазен таныклаганда, имзалар жыюны башкарган проект инициаторы вәкиле үз кулы белән фамилиясен, исемен hәм атасының исемен, туу датасын, яшәү урыны адресын күрсәтә, шулай ук имzasын hәм аны кую датасын күрсәтә;

6) Имзалар жыйганда, имза кәгазенең алгы ягын hәм арткы ягын тутыру рөхсәт ителә. Шул ук вакытта арткы як имзаларның бердәм нумерациясе белән алгы якның дәвамы булып тора, ә таныклау имзалары hәм имзалар жыюны гамәлгә ашыруучы проект инициаторы вәкиле турында белешмәләр имза кәгазенең арткы ягына соңғы имзадан соң ук куела;

7) Имзалар жыйганда hәр кешенең «Шәхси мәгълүматлар турында» Федераль законның 9 статьясында билгеләнгән таләпләр нигезендә рәсмиләштерелә торган шәхси мәгълүматларны эшкәртүгә ризалыгы алынырга тиеш.

11 статья. Элеге инициативалы проектка ярдәм итү турында аларның фикерен ачыклау өчен гражданнардан сораштыру үткәру

1. Инициативалы проектны Кукмара муниципаль районның Каенсар авыл жирлеге халкы мәнфәгатьләрендә тулаем гамәлгә ашыру тәкъдим ителгән очракта элеге инициативалы проектка ярдәм итү турындагы фикерләрен ачыклау өчен, гражданнардан Каенсар авыл жирлеге халкы яисә инициативалы проект тормышка ашырылырга тәкъдим ителә торган аның өлеше инициативасы белән

сораштыру (алга таба – сораштыру) уздырыла.

1. Сораштыруны билгеләү өчен проект инициаторы Кукмара муниципаль районның Каенсар авыл жирлеге Советына гариза жибәрә, анда түбәндәгеләр күрсәтелә:

- 1) сораштыру уздыру тәкъдим ителә торган инициативалы проект;
- 2) проект инициаторы тәкъдимнәре:
  - ә) сораштыру үткәрү датасы һәм сроклары турында;
  - б) сораштыру үткәргәндә тәкъдим ителә торган сорауны (сорауларны) формалаштыру турында;

в) сораштыру үткәрү методикасы турында;
г) сораштыруда катнашучы Кукмара муниципаль районның Каенсар авыл жирлегендә яшәүчеләрнең минималь саны турында;

3) проект инициаторы турында белешмәләр (инициатив төркем әгъзаларының фамилиясе, исемнәре, атасының исеме, аларның яшәү яисә булу урыны турында белешмәләр, авыл торак пункты старостасының фамилиясе, исеме, атасының исеме, чараның башка инициаторы исеме һәм аның урнашкан урыны).

2. Әгәр проектның инициаторы инициатив төркем булса, гариза инициатив төркемнәң барлық әгъзалары тарафыннан имзалана. Әгәр проектның инициаторы әлеге Тәртипнәң 4 статьясындагы 1 өлешендә күрсәтелгән башка затлар булса, гариза проект инициаторының вәкаләтле заты Кукмара муниципаль районның Каенсар авыл жирлеге яисә һәм Кукмара муниципаль районның Каенсар авыл жирлеге яшәү инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә торган аның өлешенең инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә торган аның өлешенең 10 кешесе тарафыннан имзалана. Бу очракта гаризада шулай ук кимендә 10 кешесе тарафыннан имзалана. Бу очракта гаризада шулай ук гаризаны имзалаған затлар турында белешмәләр (фамилияләре, исемнәре, әтисенең исеме, аларның яшәү яки булу урыны турында белешмәләр) күрсәтелә.

3. Кукмара муниципаль районы Каенсар авыл жирлеге Советы гариза кергән көннән алыш кимендә 30 көндә аны карый һәм сорашып белешүне билгеләү яисә сорашып белешүне билгеләүдән баш тарту турында карап кабул итә.

4. Әгәр жибәрелгән хокук бозулар инициативалы тәкъдим итүдә катнашкан Кукмара муниципаль районның Каенсар авыл жирлеге халкының ихтыяр белдерү нәтижәләрен дөреслек белән билгеләргә мөмкинлек бирмәсә, әлеге статьяда билгеләнгән сораштыру уздыру турынdagы инициативалы тәкъдим итү тәртибен бозу сораштыру үткәрудән баш тартуга нигез була.

5. Инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча граждандардан сорашып белешү «Кукмара муниципаль районы Каенсар авылы жирлегендә граждандардан сорашып белешүне билгеләү һәм уздыру тәртибе турында» 2007 елның 17 октябрендәге 35 номерлы Каенсар авыл жирлеге Советы каары белән билгеләнгән тәртиптә уздырыла.

6. Сораштыруда инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә торган муниципаль берәмлектә яисә аның өлешендәге 16 яшькә житкән яшәүчеләр катнашырга хокуклы.

7. Каенсар авыл башкарма комитеты сораштыру нәтижәләрен проект инициаторына нәтижә چыгарғаннан соң 3 эш көненнән дә соңга калмыйча

житкерә.

Бүлек 3. Инициативалы проектларны керту һәм карау

12 статья. Инициативалы проектларны керту

1. Инициативалы проектны Каенсар авыл башкарма комитетына керткәндә түбәндәгеләр тапшырыла:

1) проектның көгазь чыганактагы һәм электрон рәвештә график һәм (яисә) таблица материаллары күшымта итеп бирелергә мөмкин булган тасвирламасы;

2) инициатив төркем төзу беркетмәсе яисә әлеге Нигезләмәнең 4 статьясындагы 4, 5 өлешиләре нигезендә башка документлар, шулай ук инициативалы проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда аның исеменнән Каенсар авыл башкарма комитеты белән хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле затларны билгеләү турында проект инициаторының карары;

3) гражданнар жыелышы яисә конференциясе беркетмәсе, гражданнардан сораштыру нәтиҗәләре һәм (яисә) муниципаль берәмлек халкының яисә аның өлешенең инициативалы проектка ярдәм күрсәтүен раслый торган имзалар кәгазыләре.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән документлар инициативалы проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда, проектның инициаторы тарафыннан турыйдан-турсы Каенсар авыл башкарма комитеты белән хезмәттәшлек итәргә билгеләнгән вәкаләтле зат тарафыннан нил авыл башкарма комитетына тапшырыла яисә аны жибәргәндә бәясен билгеләп һәм эчендәге әйберләре исемлеге белән почта аша жибәрелә.

3. Каенсар авыл башкарма комитеты тарафыннан әлеге статьяның 1 өлешендә курсәтелгән документларны алу көне проектны керту датасы булып тора.

4. Каенсар авыл башкарма комитетына документлар инициативалы проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда Каенсар авыл башкарма комитеты белән турыйдан-турсы эш итәргә вәкаләтле зат тарафыннан тапшырылган очракта, курсәтелгән затка исемлекне һәм Каенсар авыл башкарма комитеты тарафыннан аларны алу датасын курсәтеп, документлар алу турында расписка бирелә. Расписка Каенсар авыл башкарма комитеты тарафыннан документларны алган көнне бирелергә тиеш.

13 статья. Инициативалы проектларны карау комиссиясе

1. Инициативалы проектларны карау комиссиясе (алга таба – комиссия) инициативалы проектларның социаль-икътисадый әһәмиятен объектив бәяләү һәм аларны конкурс нигезендә сайлап алуны уздыру максатларында төзелә.

2. Комиссия саны 6 кеше тәшкил итә.

3. Комиссиянең персональ составы Каенсар авыл жирлеге башкарма комитеты карары белән билгеләнә. Комиссия әгъзаларының гомуми саныннан яртысы Каенсар авыл жирлеге Советы тәкъдимнәре нигезендә билгеләнә.

Комиссия составы комиссия кабул итә торган каарларга йогынты ясарға мөмкин булған мәнфәгатьләр конфликтлары барлықта килү мөмкинлеген булдырмыйча төзелә.

4. Комиссия комиссия рәисеннән, комиссия рәисе урынбасарыннан, комиссия секретаре һәм комиссия эшендә шәхсән катнашучы комиссия әгъзаларыннан тора.

5. Комиссия рәисе:

- 1) комиссия эшен оештыра, аның эшчәнлегенә житәкчелек итә;
- 2) комиссиянең чираттагы утырышының көн тәртибе проектын формалаштыра;
- 3) комиссия әгъзаларына йәкләмәләр бирә;
- 4) комиссия утырышларында рәислек итә.

6. Комиссия рәисе урынбасары комиссия рәисе вакытлыча булмаган очракта аның вазыйфаларын башкара.

7. Комиссия секретаре:

- 1) комиссия эшчәнлеген мәгълүмати һәм документлар белән тәэмин итә, шул исәптән комиссия утырышына әзерлекне дә тәэмин итә;
- 3) комиссия әгъзаларына, комиссия утырышына чакырылган проектлар инициаторларына һәм башка затларга комиссиянең чираттагы утырышын уздыру датасы, урыны һәм комиссиянең чираттагы утырышы көн тәртибе турында хәбәр итә;

3) комиссия утырышлары беркетмәләрен алыш бара.

8. Комиссия әгъзасы:

- 1) комиссия эшендә, шул исәптән комиссия утырышларында катнаша;
- 2) комиссия эше мәсьәләләре буенча тәкъдимнәр кертә;
- 3) комиссия утырышларында карала торган документлар һәм материаллар белән таныша;
- 4) комиссия утырышында катнашучыларга сораулар бирә;
- 5) комиссия утырышларында тавыш бирә.

9. Комиссия эшенең төп формасы утырышлар була.

10. Комиссия утырышы анда комиссия әгъзаларының яртысыннан да ким булмаган өлеше булу шартыларында хокуклы дип санала.

11. Проектның инициаторларына һәм аларның вәкилләренә комиссия тарафыннан инициативалы проектларны карауда катнашу һәм алар буенча үз позицияләрен бәян итү мөмкинлеге тәэмин ителә. Инициативалы проектны карау планлаштырыла торган комиссия утырышы турында проект инициаторларына аны үткәру көненә кадәр биш көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

12. Проект буенча фикер алышу һәм комиссия тарафыннан каарлар кабул итү проект инициаторы һәм чакырылган башка затлар катнашыннан башка башкарыла.

13. Комиссия каары утырышта катнашучы комиссия әгъзалары саныннан гади күпчелек ачык тавыш бирү юлы белән кабул ителә. Тавышлар тигез булганда, утырышта рәислек итученең тавышы хәлиткеч булып тора.

Комиссия әгъзалары каарлар кабул итү турындагы мәсьәләләр буенча фикер алышканда бертигез хокукларга ия.

15. Комиссия кабул иткөн карар белән килешмәгән очракта, комиссия әгъзасы үзенең аерым фикерен язмача бәян итәргә хокуклы, ул комиссия утырышы беркетмәсенә күшүп бирелергә тиеш.

16. Комиссия утырышы нәтижәләре буенча беркетмә төзелә, аңа комиссия утырышында рәислек итуче, комиссия секретаре һәм комиссия утырышында катнашкан комиссия әгъзалары тарафыннан комиссия утырышы уздырылғаннан соң өч эш көне эчендә имза салына.

Комиссия секретаре комиссия утырышы беркетмәсенә имза салынган көннең иртәгесеннән дә соңга калмыйча аны Каенсар авыл башкарма комитеты Житәкчесенә жибәрә.

18. Комиссия эшчәнлеген оештыру-техник тәэмин итүне Каенсар авыл башкарма комитеты гамәлгә ашыра.

14 статья. Каенсар авыл башкарма комитеты тарафыннан инициативалы проектны карау тәртибе

1. Инициативалы проект Каенсар авыл башкарма комитеты тарафыннан аны керткөн көннән соң 30 көн эчендә карала.

2. Инициативалы проектны Каенсар авыл башкарма комитетына керту турындагы мәгълүмат инициативалы проект Каенсар авыл башкарма комитетына кертелгән көннән соң өч эш көне эчендә «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендәге Кукмара муниципаль районның 2 рәсми сайтында урнаштырылырга тиеш һәм әлеге Тәртипнәң 2 статьясындағы 2 өлешендә курсәтелгән, шулай ук проект инициаторлары турында белешмәләр булырга тиеш. Бер үк вакытта гражданнарга Каенсар авыл башкарма комитетына инициативалы проект буенча үз искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен тапшыру мөмкинлеге турында, аларны тәкъдим итү вакытын курсәтеп, мәгълүмат бирелә.

3. Инициативалы проект буенча искәрмәләр һәм тәкъдимнәр тәкъдим итү срогы жиде эш көне тәшкил итә. Үзләренең курсәтмәләрен һәм тәкъдимнәрен Кукмара муниципаль районның Каенсар авыл жирилгендә яшәүче 16 яшькә житкөн халкы жибәрергә хокуклы. Курсәтмәләр һәм тәкъдимнәр Каенсар авыл башкарма комитетына шәхсән турыдан-туры тапшырыла яисә почта аша яки маҳсуслаштырылган сайтта форманы тутыру юлы белән жибәрелә.

4. Инициативалы проект буенча искәрмәләрне һәм тәкъдимнәрне гомумиләштерүне комиссия гамәлгә ашыра.

5. Инициативалы проектны карау нәтижәләре буенча комиссия Каенсар авыл жирилеге башлыгына әлеге статьяның 7 өлешендә курсәтелгән каарларның берсен кабул итәргә тәкъдим итә. Комиссия каарында шулай ук проектны эшләп бетерү буенча тәкъдимнәр булырга мөмкин.

Каенсар авыл башкарма комитетына берничә, шул исәптән эчтәлеге буенча шундый ук өстенлекле проблемаларны тасвирлап, инициативалы проект кертелгән очракта, комиссия Каенсар авыл жирилеге башлыгына конкурс нигезендә сайлап алуны үткәруне оештырырга кинәш итә.

6. Конкурс нигезендә сайлап алу әлеге Тәртипнәң 15 статьясы нигезендә оештырыла. Конкурс нәтижәсендә сайлап алуны үткәрү турындагы хәбәр

проектлар инициаторларына тиешле карап кабул ителгэннән соң өч көннән дә соңға калмыйча жибәрелә.

7. Комиссия киңәшен исәпкә алыш яисә конкурс нигезендә сайлап алу нәтижәләре буенча Каенсар авыл жирлеге башлыгы түбәндәге каарларның берсен кабул итә:

1) инициативалы проектны хупларга һәм инициативалы проектны хупларга һәм аның өстендей эшне Кукмара муниципаль районның Каенсар авыл жирлеге бюджеты турындагы карап белән каарлган максатларга бюджет ассигнованиеләре чикләрендә һәм (яисә) Кукмара муниципаль районның Каенсар авыл жирлеге бюджеты проектын төзү һәм карау (Кукмара муниципаль районның Каенсар авыл жирлеге бюджеты турындагы каарга үзгәрешләр керту) тәртибе нигезендә эшне дәвам итәргә;

2) инициативалы проектны хуплаудан баш тартырга һәм, инициативалы проектны хуплаудан баш тарту сәбәпләрен күрсәтеп, аны проект инициаторларына кайтарырга.

8. Каенсар авыл жирлеге башлыгы түбәндәге очракларның берсендә инициативалы проектны хуплаудан баш тарту турында карап кабул итә:

1) инициативалы проектны кертүнен һәм аны карауның билгеләнгән тәртибен үтәмәү;

2) инициативалы проектның Россия Федерациясенең федераль законнары һәм башка норматив хокукий актлары, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукий актлары таләпләренә, Кукмара муниципаль районаны Каенсар авыл жирлеге уставына туры килмәве;

3) жирле үзидарә органнарының кирәклө вәкаләтләре һәм хокуклары булмаганлыктан, инициатив проектны гамәлгә ашыру мөмкинлеге булмау;

4) формалаштыру чыганагы булып инициатив түләүләр тормый торган инициативалы проектны гамәлгә ашыру өчен кирәклө чараплар құләмендә Кукмара муниципаль районның Каенсар авыл жирлеге бюджеты акчалары булмау;

5) инициативалы проектта тасвиirlанган проблеманы нәтижәлерәк ысул белән хәл итү мөмкинлеге булу;

6) инициативалы проектны конкурс нигезендә сайлап алуны узмаган дип тану.

9. Проектны карау нәтижәләре буенча карап проект инициаторына кабул итегендән көннән соң өч көннән дә соңға калмыйча проект инициаторына жибәрелә.

10. Каенсар авыл башкарма комитеты проект инициаторларына бергәләп инициативалы проектны эшләп бетерергә тәкъдим итәргә хокуклы, ә әлеге статьяның 8 өлешендәге 5 пунктында каарлган очракта, тәкъдим итәргә бурычлы, шулай ук аны башка муниципаль берәмлекнен жирле үзидарә органы яисә дәүләт органы карамагына аларның компетенцияләре нигезендә каарга тәкъдим итәргә тиеш. Проектны эшләп бетерү өчен, комиссия әгъзалары, Каенсар авыл башкарма комитеты вәкилләре, проект инициаторы вәкилләре арасыннан эшче төркем төзи, шулай ук проектны эшләп бетерү срокын билгели. Эшләп бетерелгән инициативалы проект Комиссия тарафыннан әлеге Тәртипнен 15 статьясы һәм әлеге статья нигезендә карала.

15 статья. Инициативалы проектларны конкурс нигезендә сайлап алу

1. Конкурс нигезендә сайлап алуны комиссия гамәлгә ашыра.
2. Конкурс нигезендә сайлап алу критерийлары түбәндәгеләр:
  - 1) инициативалы проект хәл итүгө юнәлдерелгән проблеманы ачыклауда һәм аны гамәлгә ашыруда халыкның катнашу дәрәжәсе;
  - 2) инициатив проектны гамәлгә ашырудан социаль нәтиҗәлелек;
  - 3) Конкурс нигезендә сайлап алу критерийлары, аларның кыйммәте, аларга тиешле баллар һәм улчәм коэффициентлары (алга таба – критерийлар) әлеге Тәртипкә күшымтада билгеләнгән.
3. Конкурс нигезендә сайлап алу әлеге Тәртипнен 15 статьясы нигезендә үткәрелә торган комиссия утырышында гамәлгә ашырыла.
4. Комиссия конкурс сайлавы узган инициативалы проектларны ачыклау критерийлары нигезендә инициативалы проектларны бәяли
5. Конкурс нигезендә сайлап алу нәтиҗәләре буенча, комиссия критерийлары нигезендә йомгаклау билгесен исәпкә алып, комиссия инициативалы проектларны конкурс сайлавын узган яисә узмаган дип игълан итү турында каарлар кабул итә.
6. Конкурс нигезендә сайлап алуны узган дип барлық критерийлар буенча максималь суммар балл алган инициативалы проект (ике, өч инициативалы проект h.б.) игълан ителә.

16 статья. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру турында Каенсар авыл башкарма комитеты карары

1. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру турында Каенсар авыл башкарма комитеты Житәкчесе карар чыгара.
2. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру турындагы карарда түбәндәгеләр булырга тиеш:
  - 1) инициатив проектны гамәлгә ашыру нәтиҗәсендә (адресын яисә урынын күрсәтеп) төзелергә тиешле объектның исеме яисә инициатив проект гамәлгә ашыруга юнәлдерелгән чараның исеме;
  - 2) Кукмара муниципаль районның Каенсар авыл жирлеге бюджеты акчаларын тоту юнәлеше (төзелеш реконструкция, сатып алу, чара (чаралар) уздыру, башкасы);
  - 3) инициативалы проектны гамәлгә ашыруга бүлеп бирелә торган Кукмара муниципаль районның Каенсар авыл жирлеге бюджеты акчаларының баш бүлүчесе исеме;
  - 4) заказчи, төзүче исеме;
  - 5) объектны файдалануга тапшыру (сатып алу), чараны (чараларны) гамәлгә ашыру срокы;
  - 6) инициатив түләүләр күләме бүлеп, объектның фаразланган (чикле) бәясе яисә чараны (чараларны) уздыруга акчаларның ин чик күләме;
  - 7) инициатив түләүләр күләмен күрсәтеп, объектның күздә тотыла

торган (иң чик) бәясен яисә чараны (чараларны) уздыруга акчаларның иң чик күләмен гамәлгә ашыру еллары буенча бұлғ.

17 статья. «Интернет» мәгълүмат-коммуникация инициативалы проект турында мәгълүматны бастырып чыгару (халықка житкерү) һәм урнаштыру тәртибе

1. Инициативалы проектны Каенсар авыл башкарма комитеты тарафыннан карау турында, инициативалы проектны гамәлгә ашыру барышы турында, шул исәптән акчаларны файдалану, аны гамәлгә ашыруда кызыксынуучы заттарның мөлкәти һәм (яисә) хезмәт катнашуы турында мәгълүмат Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматының рәсми порталында басылып чыгарга һәм «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә Кукмар мунисипаль районының рәсми сайтында урнаштырылға тиеш.

2. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру йомгаклары турында Башкарма комитет отчеты Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматының рәсми порталында бастырып чыгарылырга (халықка игълан итепергә) һәм «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә Кукмар мунисипаль районының рәсми сайтында инициатив проектны гамәлгә ашыру тәмамланған көннән алып 30 календарь көн әчендә урнаштырылға тиеш.

Инициативалы проектларны тәкъдим
итү, керту, тикшерү һәм карау
Тәртибенә КУШЫМТА

Инициативалы проектларны конкурс нигезендә сайлап алу КРИТЕРИЙЛАРЫ,
аларның кыйммәте, аларга тиешле баллар һәм үлчәм коэффициентлары

№ т/б	Исеме конкурс нигезендә....	Конкурс нигезендә сайлап алу критерие	Баллар саны	Үлчәм коэффициен ты
1.	(критерийлар төркеменең исеме курсателә)			
1.1.	(критерийн ың исеме курсателә)	(критерийның кыйммәте курсателә)	(критерийн ың тиешле кыйммәтен ә ирешкәндә бирелә торган баллар саны курсателә)	(курсателә.... весовой коэффициен т волях от единицы в зависимости от значимости критерия, сумма всех весовых коэффициен тов должна составлять единицу)
		(критерийның кыйммәте	90 балл	
		(критерийның кыйммәте	80 балл	